

Ενότητα 4 - Διατροφή:

Α. Οι Εγκλίσεις του ρήματος

«Το απόγευμα η Μυρτώ **διάβασε** τα μαθήματά της.»

«**Ας διαβάσω** τα μαθήματά μου το απόγευμα.»

Η μητέρα είπε στη Μυρτώ «**διάβασε** τα μαθήματά σου το απόγευμα.»

Από τα παραπάνω παραδείγματα παρατηρούμε ότι το ίδιο ρήμα χρησιμοποιείτε ή εκφράζει κάτι διαφορετικό κάθε φορά. Οι διάφορες μορφές που παίρνει το ρήμα ονομάζονται **εγκλίσεις**. Αυτές είναι τρεις: η **οριστική**, η **υποτακτική** και η **προστακτική**. Πότε όμως χρησιμοποιούμε κάθε μια από αυτές τις εγκλίσεις;

ΟΡΙΣΤΙΚΗ:

«Το τετράδιο της ορθογραφίας μου **είναι** μέσα στην τσάντα μου.»

«Ο Γιάννης **δε σκέφτηκε** γρήγορα στην απάντησή του.»

- Χρησιμοποιούμε όταν παρουσιάζουμε ένα γεγονός **ως πραγματικό** ή **βέβαιο**, τόσο για το παρελθόν, όσο και για το παρόν και το μέλλον. Όταν η πρότασή μας είναι **αρνητική**, βάζουμε μπροστά από το ρήμα το **δε (ν)**.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ:

«Γιώργο, **ας συμπληρώσουμε** τις ασκήσεις.»

«Γιώργο, **να μην συμπληρώσεις** τις ασκήσεις, αν δεν είσαι σίγουρος!»

«Γιώργο, **αν δε συμπληρώσεις** τις ασκήσεις, δε θα βγεις έξω!»

- Χρησιμοποιούμε όταν **θέλουμε** ή **περιμένουμε να γίνει** κάτι. Συνοδεύεται συνήθως από λέξεις όπως **ας, αν, να, για να, όταν** κ.τ.λ. Όταν η πρότασή μας είναι **αρνητική** και εκφράζει κάτι που δε θέλουμε, βάζουμε μπροστά από το ρήμα το **μη(ν)**.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ:

«Στην αρχή, **διάβασε** την εκφώνηση και μετά **συμπλήρωσε** την άσκηση..»

«**Μην μιλάτε** την ώρα του διαγωνίσματος!»

«**Να μη γίνεις** αδιάφορη μητέρα στο μέλλον!»

- Χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε **να διατάξουμε** κάποιον, **να παρακαλέσουμε** κάποιον ή **να εκφράσουμε** μια **ευχή**. Όταν η πρότασή μας είναι **αρνητική** βάζουμε μπροστά από το ρήμα το **μη(ν)** ή το **να μη(ν)**.

Β. Πώς σχηματίζουμε την προστακτική στα σύνθετα ρήματα

Πολλά ρήματα στον αόριστο, όπως και στον παρατατικό, παίρνουν **ε** ως αύξηση.

Για π.χ. τρέχω → **έ**τρεξα παίζω → **έ**παιζα

Στα σύνθετα ρήματα αυτή η αύξηση μπαίνει **ανάμεσα** στην πρόθεση και στο ρήμα.

Για π.χ. διά + γράφω = διαγράφω → δι**έ**γραφα

Προσοχή: Η αύξηση στα σύνθετα ρήματα διατηρείται **μόνο** στην **οριστική** του χρόνου. Στην **προστακτική** χάνεται!

ΕΝΕΣΤΩΤΑ		ΑΟΡΙΣΤΟΣ	
Οριστική	Προστακτική	Οριστική	Προστακτική
διαλύεις	διάλυε	διέλυσες	διάλυσε
καταγράφεις	κατάγραφε	κατέγραψες	κατάγραψε

Γ. Πώς περιγράφουμε την εκτέλεση μιας συνταγής ή δίνουμε οδηγίες

- Μπορούμε να περιγράψουμε την εκτέλεση μιας συνταγής μαγειρικής ή να δώσουμε κάποιες οδηγίες με τρεις διαφορετικούς τρόπους που είναι οι εξής:

<u>Με οριστική</u>	
<i>Χρόνος</i>	<i>Πρόσωπο</i>
Ενεστώτας ή Μέλλοντας Συνοπτικός	συνήθως σε Α' (εγώ ή εμείς)
Παράδειγμα	
✓ Στην αρχή ανακατεύω/ανακατεύουμε το γάλα με το αλεύρι. ✓ Ολοκληρώνοντας θα ρίξω/ρίξουμε από πάνω τρούφα σοκολάτας	

<u>Με υποτακτική</u>	
<i>Χρόνος</i>	<i>Πρόσωπο</i>
Ενεστώτας ή Αόριστος	συνήθως σε Β' (εσύ ή εσείς)
Παράδειγμα	
✓ Στην αρχή να ανακατεύεις/να ανακατεύετε το γάλα με το αλεύρι. ✓ Ολοκληρώνοντας να ρίξεις/να ρίξετε από πάνω τρούφα σοκολάτας	

<u>Με προστακτική</u>	
<i>Χρόνος</i>	<i>Πρόσωπο</i>
Αόριστος	Β' (εσύ ή εσείς)
Παράδειγμα	
✓ Στην αρχή ανακάτεψε/ανακάτέψτε το γάλα με το αλεύρι. ✓ Ολοκληρώνοντας ρίξε/ρίξτε από πάνω τρούφα σοκολάτας	

Δ. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων

Οι βαθμοί των επιθέτου είναι τρεις: **ο θετικός, ο συγκριτικός και ο υπερθετικός.**

Π.χ.: Ο Κώστας είναι ψηλός (θετικός)

Ο Κώστας είναι ψηλότερος από την Ελένη (συγκριτικός)

Ο Κώστας είναι ψηλότερος! (απόλυτος υπερθετικός)

Ο Κώστας είναι ο ψηλότερος μαθητής της τάξης! (σχετικός υπερθετικός)

Ο **συγκριτικός** και ο **υπερθετικός** βαθμός ενός επιθέτου λέγονται με ένα όνομα **παραθετικά** επιθέτου. Πώς όμως σχηματίζονται τα παραθετικά του επιθέτου

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ:

«Ο Κώστας είναι ψηλότερος από την Ελένη.» (μονολεκτικά)

«Ο Κώστας είναι πιο ψηλός από την Ελένη.» (περιφραστικά)

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ:

➤ **Απόλυτος** (όταν δεν υπάρχει σύγκριση με άλλα ουσιαστικά της πρότασης)

«Ο Κώστας είναι ψηλότερος!» (μονολεκτικά)

«Ο Κώστας είναι πολύ ψηλός!» (περιφραστικά)

➤ **Σχετικός** (όταν υπάρχει σύγκριση με όλα τα άλλα ουσιαστικά της πρότασης)

«Ο Κώστας είναι ο ψηλότερος μαθητής της τάξης!» (περιφραστικά)

«Ο Κώστας είναι ο πιο ψηλός μαθητής της τάξης!» (περιφραστικά)

Πολλά επιρρήματα σχηματίζονται από επίθετα, Π.χ. καλός - **καλά**, ωραίος - **ωραία**, βαθύς - **βαθιά**, φτηνός - **φτηνά**. Έτσι, τα επιρρήματα σχηματίζουν και παραθετικά όπως τα επίθετα

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ:

«Ο Κώστας τρέχει γρηγορότερα από την Ελένη.» (μονολεκτικά)

«Ο Κώστας τρέχει πιο γρήγορα από την Ελένη.» (περιφραστικά)

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ:

«Ο Κώστας τρέχει γρηγορότατα!» (μονολεκτικά)

«Ο Κώστας τρέχει πάρα πολύ γρήγορα!» (περιφραστικά)

